

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT)

Кафедра ФІНАНСІВ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ВТЕІ КНТЕУ

 Н. Л. Замкова

28 09 2020

УПРАВЛІННЯ ОСОБИСТИМИ ФІНАНСАМИ

PERSONAL FINANCE MANAGEMENT

РОБОЧА ПРОГРАМА

Для всіх галузей знань та спеціальностей

Розробник(и): Маршук Л.М., к.е.н.

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри фінансів 07.09.2020 р. пр. № 12;
на засіданні вченої ради факультету обліково-фінансового 18.09.2020 пр. № 9 та
засіданні вченої ради інституту 28.09.2020. пр. № 8.

Рецензент(и): внутрішній рецензент – Ю.А. Романовська, канд.екон.наук, доцент
зовнішній стейкхолдер – О.О. Карашенко, начальник відділення
№232/01 ПАТ АБ «УКРГАЗБАНК», м. Вінниця

Редактор: Фатєєва Т. Д.
Комп'ютерна верстка: Шуляк Н.В.

Підп. до друку 06.10.2020 р. Формат 60x84/16. Папір офсетний
Друк різнографічний. Ум. друк. арк. 1,10.
Обл.-вид. арк. 0,79. Тираж 5. Зам. № 405.

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ КНТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.

Мета вивчення дисципліни.

Метою дисципліни «Управління особистими фінансами» є формування системи знань у студентів з питань управління особистими фінансами для забезпечення фінансової стійкості та фінансової незалежності населення країни.

Міждисциплінарні зв'язки.

Перелік дисциплін, що передують вивченню курсу «Управління особистими фінансами»: «Фінанси, гроші та кредит» та «Бюджетна система». Набуті знання та вміння використовуються при подальшому вивченні дисциплін професійної підготовки.

Результати вивчення навчальної дисципліни її місце в освітньому процесі.

В результаті вивчення дисципліни «Управління особистими фінансами» студенти повинні:

- засвоїти теоретичні основи та принципи управління особистими фінансами;
- знати основні прийоми планування особистих доходів і витрат, а також одержати знання щодо організації їхнього здійснення;
- набути навички застосування формалізованої методики оцінювання ефективності особистих фінансів.

Результатом вивчення навчальної дисципліни «Управління особистими фінансами» є формування комплексу компетентностей:

- спроможність до мотивування та здобутку спільної мети у процесі продуктивного управління особистими фінансами;
- здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій фінансового регулювання та застосовувати управлінські навички у сфері управління особистими фінансами;
- спроможність застосовувати закономірності розвитку особистих фінансів у поєднанні з науковим управлінським інструментарієм для виконання професійної та наукової діяльності;
- здатність зібрати та проаналізувати дані, що необхідні для розв'язання професійних задач;
- здатність професійно використовувати профільні знання, уміння й навички для дослідження поставлених цілей та завдань.

Програмні результати навчання. В результаті вивчення дисципліни «Управління особистими фінансами» студенти повинні:

- знати законодавчу базу в сфері управління особистими фінансами;
- окреслити теоретичні принципи управління особистими фінансами;
- проводити дискусії з питань управління особистими фінансами;
- визначати теоретичні основи управління особистими фінансами;
- мати теоретичні і практичні знання щодо методів та джерел формування особистих фінансів.

Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Рівні компетентності	За шкалою КНТЕУ	Критерії оцінювання
1	2	3
Високий (дослідницький)	90-100	Має обґрунтовані та всебічні знання з дисципліни, вміє узагальнювати та систематизувати набуті знання; самостійно знаходить джерела інформації та працює з ними; проводить власні дослідження, може використовувати набуті знання та вміння при розв'язанні задач.
Достатній (частково-пошуковий)	82-89	Володіє навчальним матеріалом, вміє зіставляти та узагальнювати, виявляє творчий інтерес до предмету, виконує завдання з повним поясненням та обґрунтуванням, але допускає незначні помилки; може усвідомити нові для нього факти, ідеї.
	75-81	Володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою, з частковим поясненням.
Елементарний (репродуктивний)	69-74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні; може самостійно розв'язати та пояснити розв'язання завдання.
	60-68	Ознайомлений з навчальним матеріалом, відтворює його на репродуктивному рівні; виконує елементарні завдання за зразком або відомим алгоритмом.
Низький (фрагментарний)	35-59	Ознайомлений та відтворює навчальний матеріал на рівні окремих фактів та фрагментів матеріалу; під керівництвом викладача виконує елементарні завдання.
	1-34	Ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання та відтворення окремих фактів.

Результат виконання екзаменаційних завдань оцінюється з урахуванням результатів у співвідношенні 80:20, де 80 – максимальна оцінка за виконання екзаменаційного завдання, 20 – результат поточної успішності відповідно до шкали переводу поточної роботи для врахування її при підсумковій оцінці.

Здобувачі вищої освіти, які повністю виконували програму дисципліни та набрали 75 і більше балів, отримують підсумкову оцінку без опитування чи виконання екзаменаційного завдання (Наказ «Про внесення змін до форми підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти 70 від 02.03.2018).

Здобувач вищої освіти, який не погоджується з оцінкою, отриманою під час підсумкового (семестрового) контролю, має право звернутися із проханням переглянути оцінку одержану на екзамені.

Обсяг дисципліни в кредитах та його розподіл (тематичний план)

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
	Всього год./ кред.	з них			
		Лекції	Практичне заняття	Самостійна робота	
Тема 1. Сутність та необхідність управління особистими фінансами в умовах економічних трансформацій	22	4	4	14	ПО, Т, Р, СУН
Тема 2. Особисте фінансове планування як важлива передумова управління особистими фінансами	22	4	4	14	ПО, УО, ІЗ, Т, СУН
Тема 3. Управління особистими доходами: сутність, складові та вектори максимізації.	22	4	4	14	ПО, УО, Т, Р, СУН
Тема 4. Управління особистими витратами в умовах економічної нестабільності.	22	4	4	14	ПО, УО, Р, ІЗ, Т, СУН
Тема 5. Особисті заощадження як результат ефективного управління доходами і витратами	22	4	4	14	ПО, ІЗ, УО, СУН
Тема 6. Формування і реалізація фінансової поведінки у контексті управління особистими фінансами	22	4	4	14	ПО, УО, Р, Т, ІЗ, СУН
Тема 7. Управління особистою фінансовою безпекою	22	4	4	14	ІЗ, ПО, СУН
Тема 8. Сутність та значення фінансової грамотності, зарубіжний досвід підвищення рівня фінансової грамотності населення					
Тема 8.1. Сутність та значення фінансової грамотності	9	2	2	5	ІЗ, ПО, Р, СУН
Тема 8.2. Зарубіжний досвід підвищення рівня фінансової грамотності населення	9	2	2	5	ІЗ, ПО, Р, СУН
Тема 8.3. Раціональне використання грошових ресурсів з метою формування активів	8	2	2	4	ІЗ, ПО, Р, СУН
Разом	180/6	34	34	112	Екзамен
Підсумковий контроль – екзамен					

Умовні позначення:

УО - усне опитування;

ПО – письмове опитування;

Р – реферат;

ІЗ – індивідуальне завдання;

Т – тестування

СУН – система управління навчанням «Moodle»

II. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Зміст дисципліни (теми програми).

ТЕМА 1. СУТНІСТЬ ТА НЕОБХІДНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ОСОБИСТИМИ ФІНАНСАМИ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Особисті доходи і витрати як важливий об'єкт управління в умовах ринку. Сутність, функції та принципи управління особистими доходами і витратами. Об'єкти та суб'єкти управління особистими доходами і витратами. Знання та основні правила управління особистими доходами і витратами. Особливості управління особистими доходами і витратами.

Особисті доходи: сутність та класифікація. Формування особистих доходів.

Особисті витрати: структура та основні пріоритети. Чинники, що впливають на величину особистих витрат.

Необхідність управління особистими доходами і витратами в умовах економічних трансформацій.

ТЕМА 2. ОСОБИСТЕ ФІНАНСОВЕ ПЛАНУВАННЯ ЯК ВАЖЛИВА ПЕРЕДУМОВА УПРАВЛІННЯ ОСОБИСТИМИ ФІНАНСАМИ

Фінансове планування та його роль у формуванні особистої фінансової незалежності. Стратегія і тактика особистого фінансового планування.

Особисте фінансове планування: сутність, мета та особливості. Етапи особистого фінансового планування, інструменти їх реалізації. Основні види особистих фінансових планів. Методика складання особистого фінансового плану.

Складання балансу активів і пасивів як передумова ефективного фінансового планування.

Сутність, необхідність та мета формування особистого бюджету в сучасних умовах. Структура особистого бюджету.

Фінансові рішення, їх вплив на формування особистих доходів і витрат. Етапи та елементи процесу підготовки, прийняття та реалізації фінансових рішень. Прийняття та реалізація особистих фінансових рішень в умовах економічної нестабільності. Роль незалежних фінансових консультантів (радників) у формуванні та реалізації особистих фінансових планів.

ТЕМА 3. УПРАВЛІННЯ ОСОБИСТИМИ ДОХОДАМИ: СУТНІСТЬ, СКЛАДОВІ ТА ВЕКТОРИ МАКСИМІЗАЦІЇ

Структура і динаміка особистих доходів. Сутність і складові управління особистими доходами.

Доходи громадян від найманої праці: склад та особливості формування в Україні. Доходи від підприємницької діяльності та самозайнятості, напрями їх зростання в сучасних умовах. Соціальні трансферти: сутність, структура та динаміка. Оптимізація соціальних трансфертів як складової особистих доходів. Доходи від власності як потенційне джерело наповнення особистого бюджету.

Доходи трудових мігрантів та їх вплив на підвищення добробуту громадян України.

Сутність та класифікація тіньових доходів населення. Потенційні ризики для громадян від отримання тіньових доходів, напрями їх мінімізації.

ТЕМА 4. УПРАВЛІННЯ ОСОБИСТИМИ ВИТРАТАМИ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Необхідність та роль управління особистими витратами. Склад і структура споживчих витрат населення. Середня та гранична схильність до споживання. Аскетизм та гедонізм як діаметрально протилежні прояви особистого споживання.

Базові принципи та основні вектори раціоналізації особистих споживчих витрат.

Специфіка управління особистими витратами неспоживчого характеру, напрями їх оптимізації в умовах економічної нестабільності.

ТЕМА 5. ОСОБИСТІ ЗАОЩАДЖЕННЯ ЯК РЕЗУЛЬТАТ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ДОХОДАМИ І ВИТРАТАМИ

Сутність і класифікація особистих заощаджень. Основні елементи заощаджень. Мотиви та основні чинники формування особистих заощаджень. Середня та гранична схильність до заощаджень.

Використання основних форм заощаджень громадян (банківські депозити, цінні папери, валюта, нерухомість, дорогоцінні метали), їх переваги та недоліки.

Особисті фінансові активи: сутність, класифікація, специфіка формування у вітчизняній та іноземній практиці.

Формування та управління особистим інвестиційним портфелем. Специфіка інвестиційного процесу у сфері особистих фінансів. Агресивна, поміркована та консервативна стратегії інвестування. Базові правила особистого інвестування.

Основні вектори трансформації особистих заощаджень у інвестиційні ресурси.

ТЕМА 6. ФОРМУВАННЯ І РЕАЛІЗАЦІЯ ФІНАНСОВОЇ ПОВЕДІНКИ У КОНТЕКСТІ УПРАВЛІННЯ ОСОБИСТИМИ ФІНАНСАМИ

Фінансова поведінка населення: сутність, основні види та чинники впливу. Моделі та стратегії особистої фінансової поведінки, їх класифікація. Дохідна, споживча, ощадно-інвестиційна та боргова моделі фінансової поведінки, їх характеристика. Характеристика споживчої поведінки домогосподарств у сучасних умовах. Аналіз та характерні особливості ощадно-інвестиційної поведінки.

Кредитна поведінка: мотиви, тенденції та приховані загрози.

Активні та пасивні стратегії фінансової поведінки. Фінансова грамотність населення та її вплив на формування фінансової поведінки громадян. Напрями активізації особистої фінансової поведінки в сучасних умовах.

ТЕМА 7. УПРАВЛІННЯ ОСОБИСТОЮ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ

Поняття особистої фінансової безпеки, її основні критерії. Оцінка внутрішніх та зовнішніх загроз особистій фінансовій безпеці.

Фінансове шахрайство, його сутність та види. Методи протидії фінансовому шахрайству.

Основні вектори підвищення рівня особистої фінансової безпеки у сучасних реаліях вітчизняної економіки.

ТЕМА 8. СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ, ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ НАСЕЛЕННЯ

Тема 8.1. Сутність та значення фінансової грамотності

Поняття і суть фінансової грамотності населення. Мета і завдання фінансової грамотності.

Тема 8.2. Зарубіжний досвід підвищення рівня фінансової грамотності населення

Раціональне використання грошових ресурсів на споживання. Культура збереження з метою формування активів. Ефективне використання грошових ресурсів для інвестування. Світовий досвід країн в рішенні проблем по підвищенню рівня фінансової грамотності населення.

Тема 8.3. Раціональне використання грошових ресурсів з метою формування активів

Раціональне використання грошових ресурсів населення України та країн світу на споживання. Зарубіжний досвід ефективного використання грошових ресурсів для інвестування.

Структура навчальної дисципліни.

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
1	2	3
<p>Знати: сутність та необхідність управління особистими фінансами.</p> <p>Вміти: визначати основну специфіку управління особистими фінансами.</p>	<p>Тема 1. Сутність та необхідність управління особистими фінансами в умовах економічних трансформацій</p> <p style="text-align: center;">Лекція №1</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Економічний зміст фінансової системи та місце особистих фінансів у ній. 2. Економічні концепції, методи та принципи особистих фінансів. 3. Об'єкт і предмет, функції та ознаки особистих фінансів. <p style="text-align: center;">Лекція №2</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особисті фінанси, як важливий об'єкт управління в умовах ринку. 2. Особисті доходи: сутність та класифікація. 3. Особисті витрати: структура та основні пріоритети. 4. Необхідність управління особистими фінансами в сучасних умовах розвитку вітчизняної економіки. <p>Література Основна: 1, 2, 3. Додаткова: 5, 15, 16, 28. Інтернет-ресурси: 30, 31, 35, 36, 38.</p>	2
	<p style="text-align: center;">Самостійна робота студентів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Який зміст управління особистими фінансами як цілеспрямованого процесу? 2. Що виступає об'єктом процесу управління особистими доходами і витратами? 3. На яких етапах життя людини виникає надлишок ресурсів а на яких їхній дефіцит? 4. Яка ціль особистого фінансового планування? 5. Які завдання вирішує короткострокове планування, середньо і довгострокове планування? 	14
	<p style="text-align: center;">Практичне заняття № 1</p> <p>Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особисті доходи: сутність та класифікація. Формування особистих доходів. 2. Особисті витрати: структура та основні пріоритети. Чинники, що впливають на величину особистих витрат. 3. Необхідність управління особистими фінансами в умовах економічних трансформацій. 	2

	Практичне заняття № 2	
	<p>Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Знання та основні правила управління особистими фінансами. 2. Особливості управління особистими доходами і витратами. 3. Класифікація особистих доходів. 4. Необхідність управління особистими фінансами. 	2
<p>Знати: сутність та необхідність фінансового планування</p> <p>Вміти: здійснювати особисте фінансове планування, з'ясувати структуру та необхідність особистого бюджету</p>	<p>Тема 2. Особисте фінансове планування як важлива передумова управління особистими фінансами</p> <p style="text-align: center;">Лекція №3</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фінансове планування та його роль у формуванні особистої фінансової незалежності. 2. Стратегія і тактика особистого фінансового планування. 3. Особисте фінансове планування: сутність, мета та особливості. 4. Етапи особистого фінансового планування, інструменти їх реалізації. <p style="text-align: center;">Лекція №4</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості складання балансу активів і пасивів. 2. Сутність, необхідність та мета формування особистого бюджету в сучасних умовах. 3. Структура особистого бюджету. <p>Література Основна: 1, 2, 3. Додаткова: 4, 5, 6, 10, 18. Інтернет-ресурси: 30, 32, 33, 35, 38.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке фінансове планування? 2. В чому полягає роль фінансового планування у формуванні особистої фінансової незалежності? 3. Поняття стратегії та тактики особистого фінансового планування. 4. Що таке особисте фінансове планування та яка його мета? 5. Які існують особливості особистого фінансового планування? 6. Які є етапи особистого фінансового планування? 7. Опишіть методику складання особистого фінансового плану. 8. У чому полягає сутність складання балансу активів та пасивів? 	2

	<p style="text-align: center;">Практичне заняття № 3</p> <p>Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особисте фінансове планування: сутність та основні етапи. 2. Складання балансу активів і пасивів як передумова ефективного фінансового планування. 	2
	<p style="text-align: center;">Практичне заняття № 4</p> <p>Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особистий бюджет, його структура та необхідність формування в сучасних умовах. 2. Прийняття та реалізація особистих фінансових рішень. 3. Роль незалежних фінансових консультантів (радників) у формуванні та реалізації особистих фінансових планів. 	2
<p>Знати: сутність, складові та вектори максимізації управління особистими доходами</p> <p>Вміти: з'ясувати структуру й визначати динаміку особистих доходів населення</p>	<p>Тема 3. Управління особистими доходами: сутність, складові та вектори максимізації.</p> <p style="text-align: center;">Лекція №5</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Структура і динаміка особистих доходів. 2. Доходи громадян від найманої праці: склад та особливості формування в Україні. 3. Доходи від підприємницької діяльності та самозайнятості, напрями їх зростання в сучасних умовах. 4. Соціальні трансферти: сутність, структура та динаміка. 	2
	<p style="text-align: center;">Лекція №6</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Доходи трудових мігрантів та їх вплив на підвищення добробуту громадян України. 2. Сутність та класифікація тіньових доходів населення. 3. Потенційні ризики для громадян від отримання тіньових доходів, напрями їх мінімізації. 	2
	<p>Література Основна: 1, 2, 3. Додаткова: 9, 14, 16, 25, 29. Інтернет-ресурси: 30, 32, 34, 35, 36, 38.</p> <p style="text-align: center;">Самостійна робота студентів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке особисті доходи? 2. Які існують складові особистих доходів домогосподарства? 3. В чому полягає сутність доходів громадян від найманої праці? 4. Що таке доходи від підприємницької діяльності та самозайнятості? Яка між ними різниця? 5. У чому полягає сутність соціальних трансфертів та яка їхня структура? 	14

	<p align="center">Практичне заняття № 5</p> <p>Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> Сутність і складові управління особистими доходами. Оптимізація соціальних трансфертів як складової особистих доходів. Доходи від власності як потенційне джерело наповнення особистого бюджету. 	2
	<p align="center">Практичне заняття № 6</p> <p>Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> Вплив доходів трудових мігрантів на підвищення добробуту населення. Сутність тіньових доходів населення та їх класифікація. Напрями мінімізації потенційних ризиків для громадян від отримання тіньових доходів? 	2
<p align="center">Знати: теоретичні засади управління особистими витратами.</p>	<p>Тема 4. Управління особистими витратами в умовах економічної нестабільності.</p> <p align="center">Лекція №7</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> Необхідність та роль управління особистими витратами. Склад і структура споживчих витрат населення. Середня та гранична схильність до споживання. 	2
	<p align="center">Лекція №8</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> Базові принципи та основні вектори раціоналізації особистих споживчих витрат. Специфіка управління особистими витратами неспоживчого характеру, напрями їх оптимізації в умовах економічної нестабільності. <p>Література Основна: 1, 2, 3. Додаткова: 11, 15, 23, 24, 27. Інтернет-ресурси: 31, 33, 35, 36, 37.</p>	2
	<p align="center">Самостійна робота студентів.</p> <ol style="list-style-type: none"> Що таке особисті витрати? У чому полягає необхідність управління особистими витратами? Яка структура споживчих витрат населення? Сутність середньої та граничної схильності до споживання. Що таке аскетизм? Що таке гедонізм? 	14
	<p align="center">Практичне заняття № 7</p> <p>Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> Аскетизм та гедонізм як діаметрально протилежні 	2
<p align="center">Вміти: визначати структуру й динаміку споживчих витрат і витрат неспоживчого характеру</p>		

<p>населення в сучасних умовах.</p>	<p>прояви особистого споживання. 2. Базові принципи та основні вектори раціоналізації особистих споживчих витрат.</p> <p style="text-align: center;">Практичне заняття № 8</p> <p>Питання / завдання до заняття</p> <p>1. Специфіка управління особистими витратами неспоживчого характеру. 2. Напрями оптимізації витрат неспоживчого характеру в умовах економічної нестабільності.</p>	<p style="text-align: center;">2</p>
<p>Знати: основні види та чинники формування особистих заощаджень.</p>	<p>Тема 5. Особисті заощадження як результат ефективного управління доходами і витратами. Лекція №9</p> <p>План лекції</p> <p>1. Сутність і класифікація особистих заощаджень. 2. Мотиви та основні чинники формування особистих заощаджень. 3. Використання основних форм заощаджень громадян (банківські депозити, цінні папери, валюта, нерухомість, дорогоцінні метали), їх переваги та недоліки.</p> <p style="text-align: center;">Лекція №10</p> <p>План лекції</p> <p>1. Особисті фінансові активи: сутність, класифікація, специфіка формування у вітчизняній та іноземній практиці. 2. Формування та управління особистим інвестиційним портфелем. 3. Агресивна, поміркована та консервативна стратегії інвестування.</p> <p>Література Основна: 1, 2, 3. Додаткова: 7, 9, 13, 19, 22, 24. Інтернет-ресурси: 31, 33, 35, 36, 38.</p>	<p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">2</p>
<p>Вміти: аналізувати мотиви та чинники формування особистих заощаджень.</p>	<p style="text-align: center;">Самостійна робота студентів.</p> <p>1. Що таке особисті заощадження? 2. Які основні елементи особистих заощаджень? 3. Які існують мотиви та основні чинники формування особистих заощаджень? 4. Сутність середньої та граничної схильності до заощадження. 5. Які існують основні форми заощаджень громадян?</p>	<p style="text-align: center;">14</p>
	<p style="text-align: center;">Практичне заняття № 9</p> <p>Питання / завдання до заняття</p> <p>1. Класифікація особистих фінансових активів. 2. Основні елементи заощаджень. 3. Середня та гранична схильність до заощаджень.</p>	<p style="text-align: center;">2</p>

	Практичне заняття № 10	2
	Питання / завдання до заняття 1. Специфіка інвестиційного процесу у сфері особистих фінансів. 2. Базові правила особистого інвестування. 3. Основні вектори трансформації особистих заощаджень у інвестиційні ресурси.	
Знати: сутність фінансової поведінки населення.	Тема 6. Формування і реалізація фінансової поведінки у контексті управління особистими фінансами. Лекція №11 План лекції 1. Фінансова поведінка населення: сутність, основні види та чинники впливу. 2. Моделі та стратегії особистої фінансової поведінки, їх класифікація. 3. Характеристика споживчої поведінки домогосподарств у сучасних умовах.	2
	Лекція №12	2
	План лекції 1. Аналіз та характерні особливості ощадно-інвестиційної поведінки. 2. Кредитна поведінка: мотиви, тенденції та приховані загрози. 3. Активні та пасивні стратегії фінансової поведінки.	
	Література Основна: 1, 2, 3. Додаткова: 12, 13, 16, 18, 20, 25, 29. Інтернет-ресурси: 30, 31, 33, 35, 36, 37.	
Вміти: аналізувати моделі і стратегії фінансової поведінки населення.	Самостійна робота студентів.	14
	1. Що таке фінансова поведінка населення? 2. Які основні види фінансової поведінки населення? 3. Які існують моделі та стратегії фінансової поведінки?	
	Практичне заняття № 11	2
	Питання / завдання до заняття 1. Дохідна, споживча, ощадно-інвестиційна та боргова моделі фінансової поведінки, їх характеристика. 2. Напрями активізації особистої фінансової поведінки в сучасних умовах.	
	Практичне заняття № 12	2
	Питання / завдання до заняття 1. Сутність споживчої поведінки населення. 1. Характерні особливості ощадно-інвестиційної поведінки населення. 2. Сутність активних та пасивних стратегій фінансової поведінки.	

<p>Знати: сутність та основні критерії фінансової безпеки.</p> <p>Вміти: володіти практичними аспектами управління особистою фінансовою безпекою</p>	<p>Тема 7. Управління особистою фінансовою безпекою Лекція №13</p> <p>План лекції 1. Поняття особистої фінансової безпеки, її основні критерії. 2. Оцінка внутрішніх та зовнішніх загроз особистій фінансовій безпеці.</p>	2
	<p>Лекція №14</p> <p>План лекції 1. Фінансове шахрайство, його сутність та види. 2. Методи протидії фінансовому шахрайству. 3. Основні вектори підвищення рівня особистої фінансової безпеки у сучасних реаліях вітчизняної економіки.</p> <p>Література Основна: 1, 2, 3. Додаткова: 6, 9, 10, 13, 17, 28. Інтернет-ресурси: 30, 31, 33, 35, 36, 38.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів. 1. Що таке фінансова безпека? 2. Які основні критерії фінансової безпеки населення? 3. Які існують внутрішні та зовнішні загрози фінансовій безпеці домогосподарства? 4. Які є види фінансового шахрайства? 5. Які існують вектори підвищення рівня особистої фінансової безпеки домогосподарства?</p>	14
	<p>Практичне заняття № 13 Питання / завдання до заняття 1. Сутність фінансового шахрайства. 2. Методи протидії фінансовому шахрайству. 3. Фінансова грамотність населення та її вплив на формування фінансової безпеки громадян.</p> <p>Практичне заняття № 14 Питання / завдання до заняття 1. Основні напрямки фінансового шахрайства в Україні. 2. Напрямки мінімізації фінансового шахрайства.</p>	2
<p>Знати: сутність, мету та завдання фінансової грамотності.</p>	<p>Тема 8. Сутність та значення фінансової грамотності, зарубіжний досвід підвищення рівня фінансової грамотності населення Тема 8.1. Сутність та значення фінансової грамотності Лекція №15</p> <p>План лекції 1. Поняття і суть фінансової грамотності населення. 2. Мета і завдання фінансової грамотності.</p>	2

Вміти: визначати напрямки ефективного використання грошових ресурсів та способи оптимізації їх в контексті раціонального використання.	<p align="center">Тема 8.2. Зарубіжний досвід підвищення рівня фінансової грамотності населення Лекція №16</p> <p>План лекції 1. Світовий досвід країн в рішенні проблем по підвищенню рівня фінансовій грамотності населення. 2. Раціональне використання грошових ресурсів на споживання.</p>	2
	<p align="center">Тема 8.3. Раціональне використання грошових ресурсів з метою формування активів Лекція №17</p> <p>План лекції 1. Культура збереження з метою формування активів. 2. Ефективне використання грошових ресурсів для інвестування.</p> <p>Література Основна: 1, 2, 3. Додаткова: 5, 16, 18, 20, 25, 27, 28.</p>	2
	<p align="center">Самостійна робота студентів.</p> <p>1. У чому полягає суть фінансової грамотності? 2. В чому полягають основні особливості фінансової грамотності? 3. Від чого залежить фінансова грамотність? 4. Що таке раціональне використання?</p>	14
	<p align="center">Практичне заняття № 15</p> <p>Питання / завдання до заняття 1. Світовий досвід країн в рішенні проблем по підвищенню рівня фінансовій грамотності населення. 2. Раціональне використання грошових ресурсів населення України та країн світу на споживання.</p>	2
	<p align="center">Практичне заняття № 16</p> <p>Питання / завдання до заняття 1. Зарубіжний досвід ефективного використання грошових ресурсів для інвестування. 2. Пропозиції щодо додаткового наповнення та раціональної економії витрат.</p>	2
	<p align="center">Практичне заняття № 17</p> <p>Питання / завдання до заняття 1. Альтернативні способи планування сімейного бюджету в контексті фінансової грамотності. 2. Розробити ділову гру на тему «Фінансова грамотність».</p>	2
	<p>ВСЬОГО:</p>	180

III. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основні джерела

1. Кізима Т. О. Фінанси домогосподарств: сучасна парадигма та доміанти розвитку : монографія. Київ : Знання, 2016. 431 с.
2. Савенок В. С. Личные финансы. Самоучитель. СПб.: Питер, 2009. 432 с.
3. Ясинська Н. А. *Управління особистими фінансами: навч. посіб.* Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. 356 с.

Додаткові джерела:

4. Ангелко І. Тіньова діяльність як джерело доходу: основні форми вияву. *Галицький економічний вісник*. 2015. №2. С. 108-115.
5. Балакірева О. М. Самооцінка матеріального становища, обсяг тіньових доходів та фінансова поведінка населення України. *Український соціум*. 2016. №2. С. 207-228.
6. Варга Н. І. *Самозайнятість населення як форма соціально-економічної адаптації: регіональний аспект. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер.: Педагогіка. Соціальна робота / гол. ред. І. В. Козубовська. Ужгород : Говерла, 2014. Вип. 28. С. 25-30.*
7. Ватаманюк О. З. *Заощадження в економіці України: макроекономічний аналіз : монографія. Львів : Видавничий центр Львівського національного університету ім. І. Франка, 2017. 536 с.*
8. Воскорбойніков В. Б. *Фінансова грамотність молоді: практика зберігання та збільшення грошей родини. Черкаси : Маклаут, 2018. 240 с.*
9. Гайдуцький А. П. *Масштаби доходів українських трудових мігрантів. Економіка та держава. 2018. №2. С. 96-99.*
10. Дем'янчук Д. О. Гроші та заощадження у кейнсіанській моделі антикризового управління (стуність та необхідність використання в умовах сучасної світової фінансово-економічної кризи). *Стратегія розвитку України. Економіка, соціологія, право*. 2015. №3. С. 27-31.
11. Кізима Т. *Витрати домогосподарств України: сутнісно-аналітичний аспект. Вісник тернопільського національного економічного університету, 2019. №2. С. 61-70.*
12. Кізима Т. *Стратегії та моделі фінансової поведінки домашніх господарств у сучасних умовах. Світ фінансів. 2019. №2 (19). С. 86-96.*
13. Кізима Т. *Тенденції та перспективи розвитку основних форм заощаджень домогосподарств в Україні. Світ фінансів. 2015. Випуск 3. С. 60-72.*
14. Кізима Т. О. *Особисті (персональні) фінанси: необхідність виокремлення та перспективи розвитку в умовах ринку. Актуальні проблеми економіки. 2018. №11 (89). С. 194-203.*
15. Кізима Т. О. *Фінансова поведінка домогосподарств: сутність, класифікація, чинники впливу. Світ фінансів. 2016. №4. С. 19-26.*

16. Кізіма Т. О. Інститут незалежних фінансових консультантів: становлення та перспективи розвитку в Україні. *Світ фінансів*. 2014. №3. С. 145-151.
17. Ліпич Л. Г., Івашко О. А., Мостенець С. В. Формування системи управління доходами і витратами домогосподарств : монографія. Луцьк : Вежа-Друк, 2015. 204 с.
18. Моторина І. Р. Застосування теорії портфельних активів щодо використання заощаджень домогосподарств. *Наукові праці НДФІ*. 2019. №1 (46). С. 99-107.
19. Одінцова Т. М., Тривайло А. Ю., Чмерук Г. Г. Заощадження населення як важливе джерело формування фінансових ресурсів економіки. *Вісник університету банківської справи Національного банку України*. 2016. №2 (14). С. 3-6.
20. Приходько Б. Стратегічні напрями підвищення рівня фінансової грамотності населення України. *Вісник НБУ*. 2014. №2. С. 11-16.
21. Скринник З. Е. Культура фінансової поведінки: свобода, вибір, відповідальність. *Вісник Університету банківської справи Національного банку України*. 2018. №3. С. 166-174.
22. Смовженко Т., Кузнєцова А. Впровадження фінансової грамотності в Україні. *Вісник НБУ*. 2015. №9. С. 8-16.
23. Смовженко Т., Кузнєцова А. Фінансова грамотність населення та її вплив на розвиток економіки України. *Регіональна економіка*. 2013. №2. С. 34-42.
24. Соколик М. П. Динаміка депозитів і кредитів домашніх господарств та її наслідки. *Збірник наукових праць ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”*. 2019. №1. С. 222-232.
25. Харазішвілі Ю. М. Тіньова зайнятість та тіньова оплата праці в Україні: оцінка та прогнози. *Стратегія розвитку України. Економіка, соціологія, право*. 2017. №4. С. 171-182.
26. Чернишов Г. М. До питання про визначення фінансового шахрайства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2014. Вип. 26. С. 231-234.
27. Шаманська О. С. Сучасні мотиви та тенденції реалізації кредитної поведінки домогосподарствами в Україні. *Наукові записки. Сер. “Економіка”*. 2015. Вип. 22. С. 94-96.
28. Юрій С. І., Кізіма Т. О. Фінанси домогосподарств: теоретичні підходи до трактування сутності. *Фінанси України*. 2018. №8 (153). С. 3-10.
29. Юрій С. І., Кізіма Т. О. Фінансова грамотність населення в діалектиці сучасних освітніх тенденцій. *Фінанси України*. 2015. №2. С. 16-25.

Інтернет-ресурси.

30. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
31. Офіційний веб-портал Верховної Ради України URL: <http://sfs.gov.ua/>

32. Офіційний веб-портал Державної фіскальної служби України URL:
<http://sfs.gov.ua/>
33. Офіційний веб-сайт Державної аудиторської служби URL:
<http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>
34. Урядовий портал URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua>
35. Офіційний сайт Національного банку України URL:
https://expask.com.ua/images/docs/2018/GovBonds_Presentation.pdf
36. Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL:
<http://www.minfin.gov.ua>.
37. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку URL: <http://www.ssmc.gov.ua>.
38. Офіційний сайт Світового банку в Україні URL:
<http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine>